



## ה-IT וההיי-טק בישראל בפרספקטיבה של שלושים שנה

ברוך גינדין, לשעבר מנכ"ל קומסט, שהייתה נציגת גרטנר במשך 25 שנים, וכיום בעל תפקיד בכיר בגרטנר העולמית, סוקר את התפתחות ענף ה-IT הישראלי מאז ימי המיינפריים ועד לימינו אנו • מחווה מיוחדת לאנשים ומחשבים במלאת 30 להיווסדה

נו חוגגים שלושים שנות אנשים ומחשבים, כאשר כמי שמלווה את פלי הנמר ואת דליה מתחילת הדרך אני יכול גם להבין את חשיבות האירוע, שהחל במקום קטן בחצר של בית מגורים והפך למו"ל וגוף עסקי כמעט יחיד מסוגו בענף. לקראת השנה החדשה אפשר לומר באותה הנשימה, שגם בקומסט אנו מסכמים 25 שנות פעילות של ייצוג גרטנר בישראל ובאזור, ומשנת 2012 החלה החברה העולמית פעילות ישירה עם רוב הצוות המקורי, ולי אישית תהיה הזדמנות להצטרף ולפעול באירופה בנוסף לסיוע לישראל.

איך שלא נביט, במהלך 25 או 30 שנה – התרחש כאן הרבה מאוד, הן אצל המשתמשים, הן בתעשיות הסטארט-אפ או החברות המבוססות, והן בקהילת המשקיעים והסקטור הציבורי.

בתחילת שנות ה-80 היינו "מדינת מיינפריים", בייחוד מתוצרת יבמ וחברות תואמות, עם איים של חברות שאינן קיימות כבר (דיגיטל, יוניסיס, קונטרול דאטה), חברות ששינו כיוון, כמו NCR, ומצד שני HP – שגדלה מאז בשיעור מדהים, וסאן שהייתה בתחילת הדרך והוטמעה גם היא. שוק המיינפריים פרח כל כך, עד שאלביט הישראלית (הייתי אז חלק מהצוות) אף פיתחה מחשב מיינפריים בגודל בינוני תואם יבמ. מבחינת ניהול ושלטיה, זו הייתה תקופה "קלה" למנמ"רים – הכל בשליטה כמעט ללא סיכונים בטיחות מידע, בצד המשתמש מסופים בסיסיים ורשתות מינימליות ששירתו תעבורה מוגבלת למסופים, ומהם למחשב.

מי שקרא נכון את התמונה הייתה דיגיטל (התמונה בשתי קפיצות ל-HP), אשר החלה לספק פתרונות מחלקתיים במחשבי מיני, והחלה לנגוס ביבמ. במקביל אליה יצאו גם החברות האחרות עם מחשבי מיני, שהיוו את התשתית לעידן השרת/לקוח, וכאן החלה שקיעתו האטית של המיינפריים. במקביל החלה המגמה של חדירת המחשב האישי כתחליף למסופים,

שהייתה חלק מהמעבר לשרת/לקוח. כאן אני יכול להעיד מזווית אישית, שישראל הייתה מה שנקרא Early adaptor – המעבר לשרת/לקוח העלה לחזית הבמה של Enterprise IT את מיקרוסופט, שהייתה בתחילת הדרך הפתרון למשתמש האישי, ומאותה נקודה ואילך טיפסה באופן מדהים בעולם הארגוני. מובן שגם אורקל העמיקה אחיזה באופן מרשים בתחום זה.

העידן של שנות ה-90 התאפיין במעבר לעולם ה-WEB, כאשר כמעט כל יישום ארגוני הנוגע במשתמש סופי פותח בגישה זו, עד שהוכרז ה-Web 2.0. מכאן הכוח עובר בהדרגה מהארגון הריכוזי אל הפרט, וכאן מתחילה תקופת ה"הצטרפות" והפרסונליזציה, שהשפיעו כל כך, עד למצב שבו הרשתות החברתיות והעולם הנייד הולכים להיות הדומיננטיים על חשבון המיחשוב הארגוני המרכזי. ישראל נחשבת ל-Early adaptor.

ובמעבר חד לעולם שונה – התעשיות ומפתחי ההיי-טק. בגודל אפשר להניח ששליש מעובדי ההיי-טק בארץ הם בצד ה"משתמשים" ושני שלישים ב"תעשייה" (המבוססת והסטארט-אפים). בעבר היה ה-IT המגנט שממשך שני שלישים מההשקעות (כולל תקשורת), ובמציאות שבה תעשיית ההיי-טק מהווה יותר מ-50% מהיצוא ויותר 20% מהתל"ג (כולל שכבות המשנה, Echo Systems) הרי שעלינו לשמור על הישג זה כעל בבת עינינו. למרבה הצער, אנו רואים נסיגה אטית כמעט בכל המשתנים בתעשייה זו, אך הנסיגה מתמשכת על פני שנים. הממסד והציבור פשוט "מתרגלים" לכך, ורוב השינויים הם טקטיים נקודתיים לא יוצרים "רעידת אדמה". עד סוף שנות ה-90 היו שלוש ארצות קטנות, וישראל כמובילה, אשר הנביטו תעשיות סטארט-אפ עתירות ידע: ישראל, פינלנד ואירלנד, וגם קהילת ההשקעות,

השותפויות ורכישת החברות כמעט ולא הביטו לכוונים אחרים (מלבד הארצות המתועשות הגדולות). כיום אנו מפוכחים יותר, אך בינתיים "הגבינה זזה" – גילינו שלא כל החכמה נמצאת רק בראש היהודי! גם אירלנד, שהייתה מודל לחיקוי (כולל הממסד הישראלי), שקעה והפכה ללא רלוונטית, ופינלנד, שרובה הייתה בתעשיות לוואי לנוקיה – הקטינה נוכחות.

העולם לא דורך במקום! מדינות שהבטנו עליהן כעל "מקור ידיים זולות" למדו את הביזנס (גם מאיתנו). הודו, סין, ברזיל, רוסיה ואף אוקראינה החלו להנביט מומחים, ראשי צוותי פיתוח ואנשים עם היסטוריה מוכחת של הצלחות, להוות מרכזי משיכה למשקיעים ובחלק מהמקרים אלטרנטיבה בעלת עלות/תועלת עדיפה על ישראל. פחות השקעות המשך בהון סיכון וקרנות חדשות מגיעות לישראל, וגם ה"זרז" ההיסטורי של ההיי-טק, המדען הראשי – תקציביו מתכווצים.

הממשלה ניסתה לסייע בכמה צעדים טקטיים, אך בעולם חדש שהשתנה – לתרופות של פעם יש ערך מוגבל, וגם הממסד צריך להתחיל לחשוב שונה! חוקים שתפקידם לסייע לתעשיות עדיין רואים את התעשייה כמפעלים הבנויים מלבנים עם ארובות ומחסנים. הם עוד לא התעוררו להבין, שתעשיית ידע, ואף בידור, לא צריכות אתר פיסי בעידן האינטרנט והרשתות החברתיות! עדיין לא מאוחר, ותעשייה זו עדיין איתנה. הרשויות הממלכתיות צריכות להתעורר!

אני תקווה שבהגיגות החמישים של אנשים ומחשבים נפרח כבר כמעצמה אמיתית!

\* בעת כתיבת המאמר היה ברוך גינדין מנכ"ל קומסט, שהייתה נציגת גרטנר למזרח התיכון במשך 25 שנים, וכיום משמש בתפקיד בכיר בגרטנר אירופה

העולם לא דורך במקום!  
מדינות שהבטנו עליהן  
כעל "מקור ידיים זולות"  
למדו את הביזנס (גם  
מאיתנו). הודו, סין, ברזיל,  
רוסיה ואף אוקראינה  
החלו להנביט מומחים,  
ראשי צוותי פיתוח  
ואנשים עם היסטוריה  
מוכחת של הצלחות,  
להוות מרכזי משיכה  
למשקיעים ובחלק  
מהמקרים אלטרנטיבה  
בעלת עלות/תועלת  
עדיפה על ישראל